

Litten Hansen (VS):

Når jeg brokkede mig over, at VS ikke havde fået svar på de spørgsmål, vi havde stillet gennem retsudvalget, var det faktisk, fordi nogle af de spørgsmål havde betydning for vores stillingtagen til det forslag, som nu foreligger, bl. a. spørgsmål 2, som lyder sådan: hvis en beskikket forsvarer i en sag angående statens sikkerhed, hhv. sager vedrørende kap. 12 og 13 i straffeloven, røber hemmeligheder, han har fået kendskab til under hvervets udførelse, kan han straffes efter straffelovens § 152 og endda eventuelt fratages sin ret til at virke som beskikket forsvarer, efter straffelovens § 78, stk. 2. Med hvilken begrundelse anses disse sanktionsmuligheder for så utilstrækkelige, at det skulle kunne motivere forslaget om at give mulighed for på forhånd at udelukke forsvareren fra sagen?

Det er et spørgsmål, som vi finder aldeles relevant i forbindelse med vores bedømmelse af det reviderede forslag til ændring af retsplejeloven, fordi vi stadig væk ikke mener at have fået en tilstrækkelig præcisering af, i hvilke tilfælde en sådan forsvarer kan udelukkes fra sagsbehandling. Vi har jo altså nogle eksempler, som i hvert fald, også efter den præcisering, man angiver at have givet med det nye forslag, ligger på kanten af, hvad man kan forvente kunne motivere et sådant afslag.

Derfor vil vi gerne se nogle eksempler, helt konkret have at vide, hvad det er for sager. Vi mener ikke, at kap. 12 og 13 er en tilstrækkelig præcisering til at tilfredsstille os i hvert fald; det er alt for omfattende.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om dyreforsøg.

(Lovforslag nr. L 38. Fremsat 19/10 76).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Hjortnæs (S):

Det er vel ganske tilfældigt, at vi behandler et menneskevenligt forslag og et dyrevenligt forslag umiddelbart efter hinanden. Alligevel er det jo ikke helt uinteressant, om de præmisser, man lægger til grund for sin behandling af det ene forslag, vil være de samme præmisser, som man lægger til grund for sin behandling af det andet forslag.

I socialdemokratiet har vi jo, hver gang dyreværnslovgivningen har været sat til debat, givet udtryk for, at vi ikke anser det for muligt at forbyde dyreforsøg, men at vi naturligvis skal have en kontrol med dem, dog således at kontrollen ikke får karakter af en egentlig forskningsstyring.

Jeg vil gentage, hvad jeg tidligere har sagt i den forbindelse, nemlig at styringen af forskningen fortsat må være placeret i de statslige forskningsråd, og den udvidelse af kontrollen med dyreforsøgene, som dette lovforslag indebærer, indskrænker på ingen måde forskningsrådenes kompetence.

Selv om jeg ikke tror på, at forskerne unødvendigt udsætter dyrene for lidelser, og selv om jeg således har tillid til forskernes holdning, er der utvivlsomt et psykologisk behov for at styrke garantien for, at dyreforsøg foregår i fuld overensstemmelse med gældende etiske regler.

Jeg synes, justitsministeren har haft en heldig hånd. Den afvejning af to forskellige hensyn, der jo må foretages i denne sag, er en meget vanskelig opgave. Men det forekommer mig, at ministeren har fundet en rimelig og fornuftig balance mellem de to hensyn, og jeg håber meget, at ministeren vil høste anerkendelse også hos de personer og organisationer, der er særlig engageret i denne problemstilling.

Om selve lovforslaget skal jeg kun sige, at jeg er ganske enig med ministeren, når han i bemærkningerne til lovforslaget fremhæver det hensigtsmæssige i at samle kontrollen i ét organ. Jeg vil også gerne sige, at jeg betragter det som et meget stort fremskridt, at kontrollen udbygges med hensyn til at meddele pålæg vedrørende dyrs anvendelse, opstaldning og pasning, og at der gives kontrolorganet en besigtigelseskompetence.

Der er naturligvis elementer i lovforslaget, som bør overvejes under udvalgsarbejdet. F. eks. er det nok væsentligt at få afklaret, i hvilken udstrækning vævskulturforsøg kan erstatte egentlige dyreforsøg, og hvilke økonomi-

[Hjortnæs.]

ske konsekvenser dette i givet fald vil få. Når jeg rejser spørgsmålet, er det, fordi jeg er lidt i tvivl om rækkevidden af lovforslagets § 7.

Vi må selvfølgelig også gøre os klart, at udvidelsen af lovens område til at omfatte også statens institutter uvægerlig vil medføre en betydelig stigning i antallet af nødvendige tilladelser. Det er den socialdemokratiske folketingsgruppe ikke modstander af, men det kan måske nok genere dem, der gerne benytter enhver lejlighed til at tale mod øget offentlig kontrol og administration. Heri ligger der bestemt ikke nogen opfordring.

For de mange, der prioriterer hensynet til dyrene over hensynet til det. andre betragter som en ønskelig og nødvendig forskning, er det foreliggende lovforslag en klar forbedring. Således som jeg opfatter lovforslaget, er det faktisk også at betragte som en opfordring til et fornuftigt samarbejde mellem de modstående parter i denne sag, og jeg håber, man vil tage imod denne opfordring i en positiv ånd.

Den socialdemokratiske folketingsgruppe kan anbefale lovforslaget.

Nathalie Lind (V):

Jeg er helt opmærksom på, hvor vanskeligt det emne er, vi ikke blot skal diskutere her i dag, men også underkaste en meget alvorlig og dybtgående behandling i retsudvalget.

Siden 1953 er der ikke sket ændring af dyreværnslovgivningen. Jeg synes, at det forslag, vi har liggende her fra ministeren, på mange punkter vel er bedre end det nuværende lovgrundlag. Det svarer ikke helt til det, som en tværpolitisk gruppe her i folketinget havde fremsat.

Jeg vil nødig gå ind i alt for konkrete vurderinger her, men der er et par enkelte ting, som jeg godt vil tage frem. Når vi taler om dette, er det afgørende som bekendt de modstridende hensyn: på den ene side hensynet til de dyr, der skal anvendes til forsøg – dette at forsøgene skal udføres på en sådan måde, at der påføres dyrene så lidt smerte som muligt – og på den anden side hensynet til, at vi også må have mulighed for videnskabelig udvikling og dermed at sikre, at videnskabelig forskning kan komme længere og lette menneskers tilværelse. Jeg tror, det stort set er rimeligt og fornuftigt, hvad angår den begrænsede del af hele dette område, som vi her beskæftiger os med.

Vi skal i udvalget diskutere spørgsmålet om, at der her ikke er nogen appelinstant. Det er selvfølgelig principielt en nydannelse, men der kan måske være andre opfattelser, men umiddelbart må jeg sige, at jeg har svært ved at se, hvordan vi skulle få et overorgan, som bedre end dette organ kunne klare det, men det er principielt noget, vi skal vurdere.

Jeg skal nøjes med disse få ord, men jeg vil naturligvis forbeholde mig, når vi kommer til udvalgsarbejdet, at se på, både om sammensætningen af dette dyreforsøgsudvalg og om dets kompetence er det rigtige.

Jeg har en enkelt måske en lille smule drilagtig bemærkning: I forslaget står der, at justitsministeren kan fastsætte regler om fremskaffelse af dyr til forsøg. Jeg ved godt, hvad der ligger bagved, for der står, at formålet med bestemmelsen bl. a. er at sikre, at indfangne hunde og katte ikke uden samtykke fra deres eventuelle ejere anvendes til dyreforsøg. Hvordan har man tænkt sig at løse dette – ja, nu løfter ministeren hånden – skal vi til at avertere efter ejerne, skal vi have ejendomsretten mortificeret, eller hvad skal vi gøre? Jeg ved ikke rigtig, hvordan man egentlig har tænkt sig det i praksis. Men jeg ved, hvilke stærke følelser der er, og når jeg spørger lidt her, er det mere for at drille ministeren end for i realiteten at gå ind i dette. Jeg ved, hvilke betænkeligheder der er, hvis man omvendt averterer efter dyr til forsøg. Det forstår jeg godt, men jeg synes også, vi lige skal have opklaret, hvilke meget specielle tanker man har gjort sig på dette punkt.

Vi går som sagt til udvalgsarbejdet med en positiv indstilling, men vi giver ikke tilsagn om, at vi på alle punkter vil følge ministeren her, men vi er villige til at finde en mere nutidig og en bedre ordning end den gamle lovgivning.

Wamberg (FP):

Fremskridtspartiet er positivt indstillet over for intentionerne i de ændringer, der nu foreslås gennemført i loven fra 1953. Vi vil gå ind i udvalgsarbejdet med sædvanlig interesse og saglighed. Heller ikke jeg kan helt nære mig for at komme med en enkelt lille bemærkning til justitsministeren, som falder lidt uden for det sædvanlige. Når vi bliver præsenteret for regeringsforslag, plejer det at være overordentlig almindeligt med bemyndigelser til mini-

[Wamberg.]

strene, men her kommer vi pludselig ud for et forslag, hvor ministeren afskriver sig enhver indflydelse og gør et udvalg enekompetent. Lad det blive en vane oftere i fremtiden!

Aase Olesen (RV):

Jeg synes, det er værd at notere, at baggrunden for dette forslag er et tværpolitisk initiativ her i folketinget i 1974. Det er en arbejdsform, som jeg for mit vedkommende godt kunne forestille mig kunne anvendes lidt oftere her i huset til gavn for folketingets omdømme og selvfølgelig først og fremmest til gavn for de mange problemer, der trænger til en holdbar løsning.

Under førstebehandlingen i sidste samling af det tværpolitiske forslag erkendte næsten alle, at den gældende lov trænger til en revision, og man efterlyste en afbalanceret løsning af de problemer, der er fremkaldt af de to modstridende hensyn, vi her står over for: hensynet til vore umælede medskabninger og hensynet til den medicinske forskning.

Jeg tør ikke endeligt afgøre ved første behandling, om justitsministeren har fundet selve det punkt, hvor man kan sige der er opnået fuldstændig balance, men jeg kan på mit partis vegne tilsiige en positiv udvalgsbehandling.

Vi har en række spørgsmål til de enkelte dele af lovforslaget, som vi gerne vil have belyst under udvalgsarbejdet. Vi vil først og fremmest arbejde for, at loven udformes således, at unødvendige dyreforsøg forbydes, og dér tænker jeg først og fremmest på dyreforsøg til rene demonstrations- og undervisningsformål, og at det bliver muligt at føre en effektiv kontrol med lovens overholdelse.

Dertil vil jeg godt helt for egen regning føje, at jeg synes vi bør gå ind i udvalgsarbejdet om denne lovgivning i en erkendelse af, at den kun omhandler et ganske lille hjørne af den store problematik, der hedder menneskets forhold til alle andre levende skabninger. På denne lovs specielle område vil der altid være et hensyn at tage til videnskabens muligheder for at finde frem til de bedste overlevelsesmuligheder og den største trivsel for mennesker, men på en række andre felter er vor behandling af værgeløse dyr kun begrundet i effektivitets- og profithensyn. Det er en helt anden sag, der ikke er omfattet af denne lov, men som jeg finder er væsentlig at nævne for at få sat sagen i dens rette perspektiv.

Ebba Strange (SF):

Ved det forrige lovforslag skulle justitsministeren finde en mellemproportional, og justitsministeren konstaterede, at den havde han vist fundet, selv om der så ud til at være temmelig langt både til den ene og den anden side fra den mellemproportional, som justitsministeren havde fundet.

Til gengæld må vi så kunne glæde justitsministeren med, at det kompromis, som justitsministeren her har fundet frem til, ikke ser ud til at give de store politiske diskussioner og de store spændinger mellem forskellige politiske anskuelser.

Socialistisk folkeparti var ikke medforslagsstiller til det forslag, vi behandlede i sidste samling om en ny lov om beskyttelse af forsøgsdyr. Vi har den samme interesse, som justitsministeren giver udtryk for, nemlig at det, det drejer sig om, er at finde en rimelig balance mellem hensynet til den forskning, som er nødvendig for at forebygge og for at kunne helbrede sygdomme hos mennesker, og så det at beskytte dyrene mod unødige lidelser. Så vidt jeg indtil nu har kunnet se af lovforslaget, synes jeg, at det er lykkedes, men det betyder naturligvis ikke, at der ikke kan opstå ting under udvalgsarbejdet, som trænger til små ændringer. Umiddelbart ser det altså for mig ud, som om det er lykkedes.

Hagen Hagensen (KF):

Jeg finder det glædeligt, at der fra ministerens hånd foreligger dette forslag som følge af, at der tværpolitisk her i tinget blev fremsat lovforslag, som ikke nåede at blive behandlet videre. Jeg gør det så meget mere, som mit partis ordfører dengang, hr. Burgdorf, der var en af dem, der havde taget sagen op, bemærkede, at der måske nok var noget om, at den måde, man havde kunnet forberede det private lovforslag på, manglede noget, idet det mest havde været dyreværnsforeninger og en række medlemmer af tinget her, der havde taget sagen op, og at man måske nok manglede at have forskningen med i overvejelserne. Derfor er det rart at se, at ministeren har forelagt og fået høringsvar fra en række institutioner, hvori forskningen er med.

Der er jo ikke nogen tvivl om, at vi alle synes, at der skal tages hensyn til dyr – vi synes også alle, at der skal tages hensyn til mennesker – og så er der noget følelsesbetonet, som vi slet ikke kommer væk fra, der kan være med

[Hagen Hagensen.]

inde i en sag som denne. Det skal jeg lade være, for der er vel heller ingen tvivl om, at vi må regne med, at det fremover bliver nødvendigt at foretage forsøg med dyr i visse tilfælde.

Jeg vil også melde mig blandt dem, der synes, at mest mulig forskning skal foregå ved brug af væv og andre ting, der ikke på den måde er liv i længere, og at man undgår dyreforsøg i højest mulig grad. Jeg kan her henviser til de oplysninger, der er givet om, at antallet af forsøgsdyr i perioden fra 1969 frem til 1975 er faldet fra omkring 371.000 til 231.000 anvendte dyr. Det taler efter min mening sit tydelige sprog om, at vi er ved at nå ind i noget, der er bedre end det, vi var i før.

Men jeg sagde før og jeg gentager her, at forsøg med levende dyr i visse tilfælde kan være nødvendige. De skal foregå så skånsomt som muligt, og det må naturligvis være på forskerens ansvar; selv om denne lov lægger kontrolbeføjelser til et organ, dyreforsøgsudvalget, som jeg er enig i bør være det eneste administrative organ, der skal have med disse ømtålelige forhold at gøre, må det naturligvis være under den domstolskontrol, som vi har i alle tilfælde.

Jeg skal nøjes med at sige dette og i øvrigt sige, at vi i udvalget meget gerne vil være med til at drøfte, om netop den udformning, der er her, er den, der kommer det bedste ud af, for det tror jeg vi alle sammen gerne vil. Jeg synes, der er tegn på, at det her er godt, men kan vi gøre det endnu bedre, skal vi gerne virke med til det under udvalgsbehandlingen.

Poul H. Møller (KrF):

Dette lovforslag skal afløse loven fra 1953 om dyrs anvendelse i biologisk forskning og sygdomsbekæmpelse og er vel nok for en stor del foranlediget af et tværpolitisk forslag om ændringer, som to gange har været fremsat, men på grund af valg ikke er blevet behandlet færdig.

Forsøg med dyr har været kendt i århundreder, og videnskaben har herigennem høstet mange erfaringer og resultater, som er kommet hele menneskeheden til gode, derom ingen tvivl. Men måske navnlig i de senere år er der hos en del videnskabsmænd opstået en trang til forskning, der ikke altid har haft dette sigte, men som mere har været forsøg på at tilfredsstille forskerens personlige nysgerrighed eller måske et prestigeprojekt, som ikke reelt har

tjent noget virkelig videnskabeligt formål. Sådanne projekter skulle denne lov kunne standse. Men kan den det?

Efter kristeligt folkepartis mening må vi sætte et stort spørgsmålstegn her, og navnlig må vi stille os tvivlende over for, om loven er affattet så klart, at ingen unødige lidelser påføres forsøgsdyrene. Den ene gang efter den anden forekommer vage vendinger som »så vidt muligt«, »ikke mere end højst nødvendigt«, »i videst muligt omfang«, »der må antages at være forbundet med smerte« osv.; alt dette løse, som det alene er overladt til den pågældende forsker at skønne om, finder vi ikke særlig betryggende. Nu ved vi, at dyrene ikke selv kan fortælle om smertens styrke, men forskeren vil som regel være helt klar over, om forsøget påfører dyret smerter. Derfor er jeg bl. a. meget ængstelig ved, at lovens § 10, stk. 2 og 3, samt § 11, som kan indebære forfærdende lidelser for dyrene, alene er begrænset i forskerens skøn om nødvendigheden heraf.

Kristeligt folkeparti vil ikke på nogen måde hindre den lægevidenskabelige forskning, men vi vil være med til at hindre al overflødig forskning, hvorunder dyr påføres smerter. Dette sigte har loven sikkert også, men jeg tror ikke, den vil kunne nå sit mål med disse vege og vage formuleringer, den her har fået.

Med hensyn til kontrolrådets sammensætning mener jeg i lighed med, hvad dyreværnsforeningerne har udtalt, at der ikke i dette råd bør sidde forskere, som selv er engagerede i dyreforsøg, da disse må anses for at være inhabile, selv om de er nok så meget fagfolk. Ligeledes mener vi, at der må være paritet mellem de medlemmer som udtages fra forskningsrådene, og de medlemmer som udpeges efter udtagelse fra dyrebekyttelsesforeningerne, f. eks. med 3 medlemmer fra hver, hvorefter det syvende medlems, altså formandens, dommerens stemme måske kan være afgørende i tilfælde af stemmelighed for og imod en tilladelse.

Sluttelig vil jeg sige, at det undrer mig lidt at se, at man ikke forventer at loven skal kunne træde i kraft før den 1. januar 1978. Jeg håber da, det kan ske adskilligt tidligere med et forhåbentlig hurtigt og grundigt udvalgsarbejde.

Til slut skal jeg sige, at kristeligt folkeparti med tilfredshed ser, at den gældende lovgivning ændres, herunder at der foretages en stramning af kontrollen med alle dyreforsøg, men vi mener som sagt ikke, at det foreliggende lovfor-

[Poul H. Møller.]

slag helt opfylder dette. Vi kan dog tilsige vor aktive medvirken i udvalgsarbejdet.

Fuglsang (DKP):

Det er et vigtigt område, som dette forslag behandler, og af mange forståelige grunde også et meget følsomt område. Det er et af de områder, hvor menneskenes ansvar træder stærkt frem over for den omgivende natur som helhed, men specielt selvfølgelig over for andre levende væsner. Det drejer sig nemlig om menneskets forhold til de dyr, hvis ve og vel jo rent faktisk er lagt i vore hænder, og som vi følgelig har tilsvarende ansvar over for, og – hvad der jo gør spørgsmålet yderligere følsomt – for manges vedkommende dyr, som de, fordi de selv har dyr, føler et næsten personligt forhold til.

På den anden side har vi den forskning, hvis nødvendighed næppe nogen vil afvise, først og fremmest af hensyn til menneskene selv, men også af hensyn til at finde frem til den mest gavnlige og mindst skadevoldende forskning for den samlede udvikling og herunder i sidste instans også af hensyn til dyrene. Det, det drejer sig om, må jo være at finde den rette forbindelse, den rette balance, mellem disse to hensyn.

Jeg vil for min part sige, at jeg synes, det forslag, vi har liggende foran os, har ramt ganske godt. Det er rigtigt, som det er indvendt i debatten også her i salen i dag, at forslaget indeholder en del »hvis'er« og »så vidt muligt«, og »efter hvad der kan skønnes« og den slags ting. Men på den anden side har det dyreforsøgsudvalg, som er foreslået, jo fået en ganske vidtgående og selvstændig myndighed til kontrol og også til at gribe ind, og ikke mindst det anser jeg for ganske væsentligt. Det gælder for så vidt for alle love, at deres faktiske værdi og deres praktiske virkning i høj grad afhænger af, hvordan de fortolkes, og hvordan de udnyttes i praksis. Og det kommer i ganske særlig grad til at gælde her, med de særlige muligheder som jeg mener det nedsatte udvalg har fået.

Jeg vil ikke afvise, at netop det kan give grund til overvejelser eventuelt i retning af at styrke dyreskyttelsesforeningernes repræsentation, heller ikke afvise, at der kan være visse punkter, som det måske kan være nødvendigt at stramme på den ene og på den anden måde. Hvis sådanne ting fremkommer for udvalget,

vil vi se positivt på det. For øvrigt vil jeg sige – det er nok et tilfælde og ikke en bevidst tanke – i § 13, stk. 2, taler man om hanner, men det gælder vel også den anden halvdel af menneskeheden.

Jens Møller (KrF):

Den tværpolitiske dyreværnsgruppe fremsatte jo for snart lang tid siden sit forslag til en ny lov om forsøgsdyrs anvendelse. Dette forslag kunne ikke nyde tilstrækkeligt fremme her i salen i folketinget til at nå at blive færdigbehandlet, og siden den tid har jeg gentagne gange forsøgt at få gang i arbejdet og få det gennemført, men man er blevet ved at udsætte det med henvisning til, at ministeren ville fremkomme med et forslag.

Det har vi så her. Det har været længe, vi har været utålmodige, men nu har vi det her, og så må vi desværre sige, at den overvejende stemning, når man læser det, er skuffelse.

Så vidt jeg kan se, er dette forslag så ganske tydeligt skrevet på forskernes præmisser, altså de, der anvender forsøgsdyrene. Det er dem, der har skrevet dette forslag, det kan man se på det, det kan man læse i det. Der er sket nogle ganske små og få indrømmelser på forskellige områder – man har vel følt sig tvunget til at komme med nogle ting – men man har stadig selv beholdt taget i den lange ende.

Dette forslag må, hvis det skal bruges, strammes ganske væsentligt op, og kontrollen må gøres helt anderledes effektiv, det er absolut nødvendigt. Vi må jo ikke glemme, at dyrene, de dyr, der bruges til forsøg, som så mange andre dyr, på godt og ondt er givet i menneskers vold.

Vi føler det som vores opgave altid at beskytte og værgе de svage. I denne forbindelse er det så afgjort dyrene, der er de svage. Derfor vil vi føle det som vores opgave i udvalget at prøve at påvirke dette forslag, så godt vi kan, for at det kan yde en virkelig beskyttelse over for de svage, over for de dyr, der er givet i menneskers vold.

Justitsministeren (Orla Møller):

Havde hr. Jens Møller ikke været den sidste blandt talerne, kunne jeg vel have nøjedes med bare at takke for alle de tilfredsstillende bemærkninger om dette forslag, men det var jo altså en dråbe malurt i bægeret, der kom til sidst.

Derfor vil jeg gerne begynde med at erkende,

[Justitsministeren.]

som hr. Fuglsang udtrykte det, at der på dette felt også er stærke følelser at tage hensyn til. Mange af de diskussioner, der har været, og mange af de diskussioner, der vil komme, har et meget stærkt følelsesmæssigt engagement, og det forstår jeg. Men det hensyn, der skal tages til, at forskningen kan finde sted, er der også grund til at se alvorligt på. Og det er balancen mellem disse to ting, som vi på en eller anden måde skal have fundet, og jeg forstod da heller ikke hr. Jens Møller på anden måde, end at vi i det arbejde, der kommer, kan forsøge at finde frem til en positiv løsning også af de problemer, som nogle mener stadig væk udestår.

Jeg skal indrømme over for fru Nathalie Lind, at § 8, hvori der står, at justitsministeren kan fastsætte regler om fremskaffelse af dyr til forsøg, kan give anledning til mange overvejelser, men de største overvejelser kommer nok, hvis forslaget bliver vedtaget.

Jeg har haft adskillige samtaler og drøftelser med mennesker fra flere dyreværnsforeninger, som har gjort mig opmærksom på problemer netop på dette område. De har mange forskellige løsninger. Jeg har ikke uden videre turdet sige, at én eller to eller flere af dem kan anvendes som praktikable løsninger, men jeg har fundet det rimeligt, at man over for disse problemer, der er rejst, gav tilsagn om, at man ville forsøge at gennemdrøfte de spørgsmål og se, om man også ad den vej kunne nå frem til noget, der var ret og rimeligt. Det er altså det, der ligger i det, og det kan komme til at betyde, at der skal foretages adskillige overvejelser, inden man når frem til et sådant resultat.

Hr. Wamberg var særlig tilfreds med, at jeg har gjort udvalget enekompetent. Jeg burde vel egentlig sige i den forbindelse, at det skyldes ikke, at vi er bange for at tage ansvaret, og heller ikke, at vi er bange for at have den bemyndigelse, men netop på et sådant område, hvor to vidtgående hensyn skal tages, skal de to, jeg havde nær sagt store grupper repræsenteres netop af den sagkundskab, og der er ingen bedre end dem – på dette punkt er jeg enig med hr. Wamberg – til at afgøre sagen.

I forbindelse med hr. Poul H. Møllers indlæg – det gælder også noget af det, hr. Jens Møller sagde – er det måske nødvendigt at sige: hvor hårdt, hvor præcist kan man egentlig udtrykke sig? Jeg kan med lethed tage også hr. Poul H. Møller i en upræcis formulering,

for han sagde nemlig: »ingen unødige lidelser«, og i samme øjeblik der er sagt unødige, så er vi inde på fortolkninger i meget vidt omfang. Derfor tror jeg nok, at det, som adskillige af ordførerne har været inde på i den forbindelse er det afgørende, er udtrykt med hr. Jens Møllers ord, at det er kontrollen, det er opfølgningen af, hvad der bliver givet af tilladelser. Det bliver også kontrollen af, hvordan de dyr, der skal igennem disse i nogle situationer forfærdelige ting, bliver opstaldet og passet. Derfor er jeg meget positivt indstillet over for, at man kan diskutere, som fru Nathalie Lind udtrykte det, de to problemer, sammensætningen af dyreforsøgsudvalget og dets kompetence. Det er til syvende og sidst de to ting, der skal falde i hak, hvis vi skal nå til et tilfredsstillende resultat. Det håber jeg vi gør.

Ebba Strange (SF):

Efter at have lyttet til hr. Poul H. Møllers meget specielle indlæg i den foregående debat vedrørende forholdene for vore fanger i vore fængsler ønsker jeg blot at konstatere, at hr. Poul H. Møller åbenbart er i stand til at vise menneskelighed, når det drejer sig om dyr.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om fritidsundervisning m. v. [af Brixtofte m. fl.].
(Lovforslag nr. L 83. Fremsat 21/10 76).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Gennemførelsen af fritidsundervisningsloven i 1969 betød en afgørende forbedring dels af børns og unges muligheder for undervisning og stimulerende beskæftigelse i deres fritid,